

แนวทางการให้วัคซีนป้องกันโรคหัด - หัดเยอรมัน(MMR) ในผู้ใหญ่

โรคหัด เกิดจากเชื้อไวรัสหัด ทำให้มีไข้สูง ไอ ตาแดง มีผื่น ติดต่อกันทางระบบทางเดินหายใจ จึงแพร่กระจายสู่ผู้อื่นได้ง่าย ภาวะแทรกซ้อนพบได้ ร้อยละ ๓๐ มักพบในเด็กอายุน้อยกว่า ๕ ปี และผู้ใหญ่ที่มีอายุ ๒๐ ปี เช่น หูชั้นกลางอักเสบ ปอดอักเสบ อุจจาระร่วง กระจกตาอักเสบ สมอองอักเสบ อาจรุนแรงจนเสียชีวิตได้

โรคหัดเยอรมัน เกิดจากเชื้อไวรัสหัดเยอรมัน ทำให้มีไข้สูง มีผื่น ต่อม้ำเหลืองโต การติดเชื้อในหญิงตั้งครรภ์ อาจทำให้ทารกตายในครรภ์หรือพิการแต่กำเนิดได้

จากข้อมูลการเฝ้าระวังของสำนักโรคระบาดวิทยาพบว่า ผู้ป่วยโรคหัดมีแนวโน้ม พบในกลุ่มผู้ใหญ่มากขึ้น เนื่องจากเป็นกลุ่มที่เกิดก่อนการให้วัคซีนและยังไม่เคยป่วยมาก่อน การระบาดมีโอกาสมพบในสถานที่ที่มีกลุ่มคนอยู่รวมกันเป็นหม่มาก เช่น โรงงาน เรือนจำ โรงเรียน ค่ายทหาร การติดต่อโดยการสัมผัสกับผู้ป่วย เป็นโรคที่ติดต่อได้ง่าย ดังนั้นการป้องกันโรคหัด และโรคหัดเยอรมัน ให้แก่ประชาชนวัยผู้ใหญ่ที่ยังไม่ได้รับวัคซีนดังกล่าว ควรมีคำแนะนำดังนี้

๑. ประชาสัมพันธ์ให้บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕- ๔๐ ปี ที่ยังไม่ได้รับวัคซีนสามารถฉีดวัคซีนนี้ได้ สำหรับบุคคลอายุมากกว่า ๔๐ ปี ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยติดเชื้อโรคหัดและหัดเยอรมันตามธรรมชาติมาแล้วในอดีต จึงไม่มีความจำเป็นต้องได้รับวัคซีนนี้ โดยเน้นในบุคลากรสาธารณสุข บุคลากรหน่วยงานราชการต่างๆ และตามสถานที่ที่มีกลุ่มคนอยู่รวมกันเป็นหม่มาก เช่น โรงงาน เรือนจำ แคมป์ก่อสร้าง เป็นต้น

๒. วัคซีนป้องกันโรคหัด -หัดเยอรมัน เป็นชนิดเชื้อมีชีวิตแต่ทำให้อ่อนฤทธิ์แล้ว (live attenuated vaccine) อยู่ในรูปผงแห้ง พร้อมน้ำยาทำละลาย มีขนาดบรรจุขวดละ ๑๐ โด๊ส เมื่อผสมวัคซีนแล้วขอให้ใช้วัคซีนขวดดังกล่าวภายใน ๖ ชั่วโมง

๓. ฉีดวัคซีนป้องกันโรคหัด -หัดเยอรมัน ๑ ครั้ง เข้าใต้ชั้นผิวหนัง (subcutaneous injection) ครั้งละ ๐.๕ มล.

๔. วัคซีนป้องกันโรคหัด -หัดเยอรมัน เป็นวัคซีนที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันโรคและมีความปลอดภัย อย่างไรก็ตามภายหลังจากได้รับวัคซีนนี้แล้วอาจมีไข้ ปวดบวม แดง ร้อน บริเวณที่ฉีด แต่ส่วนใหญ่ไม่รุนแรงและหายได้เอง อาการที่เกิดขึ้นเป็นปฏิกิริยาของร่างกายที่มีต่อวัคซีน

๕. ผู้รับวัคซีนควรนั่งรอพักสังเกตอาการภายหลังให้วัคซีนอย่างน้อย ๓๐ นาที และควรเตรียมบุคลากรรวมทั้งอุปกรณ์ตามมาตรฐานให้พร้อม เพื่อให้การรักษาผู้ป่วยที่มีอาการแพ้อย่างรุนแรง (anaphylaxis) ภายหลังได้รับวัคซีน

๖. ข้อห้ามใช้ สำหรับวัคซีนป้องกันโรคหัด-หัดเยอรมัน

๖.๑ หญิงมีครรภ์ไม่ควรฉีดวัคซีนนี้ เช่นเดียวกับวัคซีนชนิดเชื้อมีชีวิตอ่อนฤทธิ์อื่นๆ เพราะอาจเกิดอันตรายต่อทารกในครรภ์ได้ตามทฤษฎี ดังนั้น เมื่อจะฉีดวัคซีนหัด -หัดเยอรมัน ในหญิงวัยเจริญพันธุ์ ควรแนะนำให้คุมกำเนิด ๑ เดือน หลังฉีด

๖.๒ ผู้มีอาการเจ็บป่วยที่รุนแรง ผู้ที่กำลังมีไข้

๖.๓ ผู้ที่แพ้ยา neomycin แบบ anaphylaxis

๖.๔ ผู้ที่ได้รับยาสเตียรอยด์ ขนาดมากกว่าหรือเท่ากับ ๒ มก./กก./วัน หรือมากกว่าหรือเท่ากับ ๒๐ มก./วัน นานกว่า ๑๔ วัน ในกรณีที่ได้รับยาสเตียรอยด์ขนาดดังกล่าว การให้วัคซีนป้องกันโรคหัด-หัดเยอรมัน ต้องหยุดยาสเตียรอยด์ให้ครบ ๑ เดือนก่อน

๖.๕ ผู้ที่อยู่ในช่วงได้รับยากดภูมิคุ้มกันหรือกำลังได้รับยาเคมีบำบัด

๖.๖ ผู้ป่วยที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่องอย่างมากจากทุกสาเหตุ (CD๔ น้อยกว่าร้อยละ ๑๕) ผู้ติดเชื้อ HIV ที่มีอาการน้อยหรือปานกลางสามารถให้วัคซีนนี้ได้ ทั้งนี้ ควรปรึกษาแพทย์ก่อนทุกครั้ง